

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
9.3.2011
Taltionumero
613
Diaarinumero
2890/2/09

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 16.7.2009 nro 09/0698/6

Asian aikaisempi käsittely

X:n sosiaali- ja terveyslautakunta on 6.8.2008 tekemällään päätöksellä § 5 pysyttänyt lautakunnan alaisen viranhaltijan 10.3.2008 tekemän päätöksen, jolla viranhaltija on hylännyt A:n hakemuksen saada vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua ajalle 1.3.–31.12.2008

- työmatkoihin 44 matkaa kuukaudessa
- opiskelumatkoihin 40 matkaa kuukaudessa
- asiointi- ja virkistysmatkoihin 40 matkaa kuukaudessa
- omaehtoiseen kuntoutukseen 40 matkaa kuukaudessa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kysymys, hylännyt A:n perusturvajaston päätöksestä tekemän valituksen.

Perustelut

Kuljetuspalvelun tarve

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammapalveluasetus) 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Saman asetuksen 6 §:n mukaan kuljetuspalveluja on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömiin työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään kahdeksantoista yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuu-kaudessa.

Asiakirjoista ilmenee, että A on saanut koulutapaturman seurauksena oikean käden radialishermovaurion vuonna 1994. Ylilääkärin 5.10.2007 päivätyn sairauskertomuksen mukaan subjektiivisena kokemuksena A:lla tulee bussissa ollessa lisääntyneesti käsikipua tärinän ja levottoman matkustamistavan seurauksena. Ehdotonta estettä A:lla ei ole käyttää julkista joukkoliikennevälinettä. Subjektiivisena kokemuksena kuitenkin joukkoliikennevälineillä kulkemisessa on suuria rajoituksia ja A kokee nämä rajoitukset hyvin hankalina. Rajoitukset voivat aiheuttaa sen, että A ei pysty kuntouttamaan itseään, käymään uimahallissa eikä harrastamaan monipuolisesti liikuntaa. Tämän seurauksena A:n kuntoutumisessa tulee vaikeuksia, jos hän ei voi saada taksikuljetusta. Kipulääkärin kannalta kyseessä ei kuitenkaan ole viime kädessä lääketieteellisesti ratkottava asia, vaan lähinnä kuntoutusetuisuuksista päättävien viranomaisten ratkaistava asia.

Yleislääketieteen erikoislääkärin 25.1.2008 ja 29.2.2008 päivätyistä lääkärinlausunnoista ilmenee, että käden suhteen tilanne on ollut rauhallinen kunnes toukokuussa 2001 käteen on kohdistunut ylläritustilanne, joka on aktivoinut kipuoireiston uudelleen. Kyseessä on erittäin vaikea hermokipu, jossa oireena on tuntoherkistyminen ja kiputunnon herkistyminen. Oireena on myös kylmä-ärsykkeelle herkistyminen ja kuumatunnon vaurioituminen eli kuumatuntoa ei ole vaurioalueella eli ranteessa ja peukalon päällä. Lisäksi vaurioalueella on hyperpathia eli kipu jää painamisen jälkeen päälle ja voi olla useamman tunnin kestäväänä kipuna. Ilmanpaineen vaihtelut aiheuttavat myös kiputilanteen vaikeutumista. Hermovaurioalue käsittää noin 20 cm peukalon kärjestä ja on leveydeltään noin 5 cm. Erittäin vaikea vaurioituneen radialishermon jälkitila vaatii yhtäaikaista käyttöä useita eri kipulääkkeitä. Tämän seurauksena A:n uni-valverytmi on häiriintynyt. Kipuoireisto saattaa vaihdella suuresti, mutta on kuitenkin läsnä kaiken aikaa. Voimakas kipuoireisto invalidisoi A:n täysin toimintakyvyttömäksi. A:lla on aamuisin korkeiden lääkeannosten aiheuttamaa tokkuraisuutta useiden tuntien ajan. Lääkäri on 29.2.2008 päivätyssä lausunnossaan katsonut, ettei A voi tällaisessa lääketokkurassa itse ajaa

autoa tai kulkea yleisillä liikuntavälineillä. Lisäksi on todettu, ettei A kykene oikealla kädellä kantamaan hiemankaan raskaampaa eikä tarttumaan bussimatalla tukitangoista.

A on toimittanut hallinto-oikeudelle tilanteestaan uutta selvitystä, muun ohessa ylilääkärin 12.2.2009 päivätyn sairauskertomuksen. Lääkärinkertomuksen mukaan kipualue on jonkin verran laajempi kuin pari vuotta sitten. A:n toimintakyky ja käden kipuoireisto on ollut vähän parempi silloin, kun kuntoutus on ollut intensiivisempää. Tällöin, pari vuotta sitten A:n asiassa oli nähtävissä edistymistä toimintakyvyn ja eri asioiden tekemisen suhteen. Kuntoutuksessa on ollut pitempi tauko ja tilanteessa on menty jonkin verran taaksepäin. Käsi kipeytyy aiempaa herkemmin. Välillä tulee äkillisesti voimakas kipuaalto päälle. Pieni käden liike, tärähdys tai kosketus laukaisee kipuoireet. Lääkitykset ovat välttämättömät, mutta aiheuttavat samalla väsymystä ja jonkin verran tokkuraisuutta. Lääkitys voi vaikuttaa myös tasapainoon. A:lla on edelleenkin vaikeuksia liikkumisen ja kulkemisen suhteen. Hän ei haluaisi lisätä kipuoireita ja kärsimyksiä julkisilla kulkuvälineillä matkustamisella. Tässä kerrotuista ylilääkärin tutkimusten perusteilla esitetyistä selvityksistä ei kuitenkaan ilmene olennaista uutta tietoa A:n terveydentilasta.

Asiassa esitetyistä lääkärintodistuksista ja muista lausunnoista ei ilmene, että A:lla olisi liikkumisrajoituksia, jotka haittaisivat hänen mahdollisuuksiaan käyttää julkisia liikennevälineitä. Haetut kuljetuspalvelut eivät esitetyn selvityksen perusteella vaikuta sillä tavoin A:n liikkumiseen, että hän välttämättä tarvitsisi kuljetuspalveluita suoriutuakseen lain tarkoittamalla tavalla tavanomaisista elämän toiminnoista. A:ta ei siten voida pitää vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, jolla olisi erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja jolle olisi järjestettävä vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut kuljetuspalvelut sanotun asetuksen mukaisilla matkoilla.

Menettely

Asiassa ei ole näytetty tapahtuneen menettelyvirhettä eikä jaoston päätöksellä voida katsoa loukatun A:n perus- ja ihmisoikeuksia. Jaoston päätöstä ei siten ole syytä näilläkään perusteilla muuttaa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja perusturvalautakunnan päätökset kumotaan ja hänelle myönnetään hakemuksen mukaisesti kuljetuspalvelua.

A on valituksensa perusteluina esittänyt, että hallinto-oikeus on sivuuttanut lääkärinlausunnoissa todetut A:n oireet, joita ovat voimakas invalidisoiva kipuoireisto, lääkeannoksista aiheutuva useita tunteja kestävä tokkuraisuus aamuisin, jolloin hän ei voi ajaa itse autoa. A ei myöskään kykene tarttumaan bussin tukitankoihin. Kipuoireet voivat laueta pienestä käden liikkeestä, tärähdyksestä tai kosketuksesta. Lääkitys voi vaikuttaa myös tasapainoon.

Kipuoireisto on objektiivisestikin arvioiden erittäin voimakas, jopa sietämätön. Tämä ilmenee A:n käyttämien kipulääkkeiden määrästäkin. Kysymys ei ole siitä, että julkisessa liikenteessä matkustaminen olisi vain hieman kivuliasta tai epämukavaa.

Ihmisarvoa alentavaa on, että A pakotetaan sietämään erittäin kovaa neuroopaattista kipua julkisissa liikennevälineissä kulkemisen vuoksi ja altistumaan tokkuraisuuden ja tasapainohäiriöiden vuoksi tapaturmariskille. A:ta on pidettävä vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä tarkoitettuna vaikeavammaisena kuljetuspalveluja järjestettäessä.

X:n sosiaali- ja terveyslautakunta on selityksensä viitannut hallinto-oikeuden päätöksen perusteluihin ja on esittänyt, että A:n valitus hylätään.

A on ilmoittanut, ettei vastaselitystä ole tarpeen antaa, koska yksilöasioiden jaoston selityksestä ei ilmene mitään uutta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Oikeusapu

Oikeusaputoimisto on 1.9.2009 myöntänyt A:lle oikeusapua ilman perusomavastuuta 28.8.2009 lukien. Hänen avustajakseen on määrätty varatuomari B, joka on vaatinut palkkiona 732 euroa.

Varatuomari B:lle maksetaan valtion varoista oikeusapulain 18 §:n 1 momentin nojalla oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (290/2008) 2 §:n ja 6 §:n mukaisena kuuden työtunnin perusteella laskettuna palkkiona 600 euroa. Kokonaispalkkioksi, joka sisältää arvonlisäveron 132 euroa, muodostuu siten 732 euroa. Mainittu määrä jää valtion vahingoksi.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi

Irma Telivuo

Matti Pellonpää

Eila Rother

Outi Suviranta (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Kari Nieminen

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Helsingin hallinto-oikeus

X:n sosiaali- ja terveyslautakunta